

VÕRU LINNA KOOLILASTE TAJUKAARDI UURING

Hendrikson & Ko

Raekoja plats 8,
51004, Tartu
Tel: 7409 800,
Faks: 7409 801

Sissejuhatus

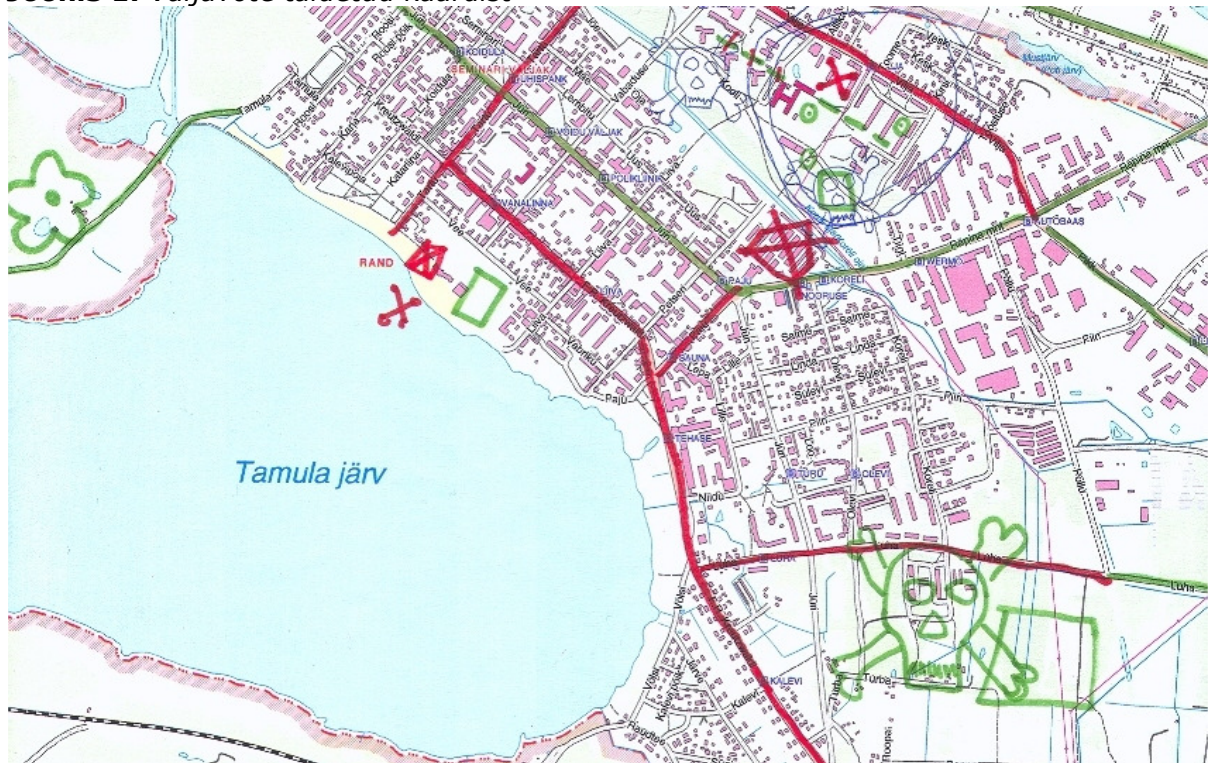
Võru koolilaste tajukaardiuringu eesmärgiks on välja selgitada koolilaste nägemus oma kodulinnast ja tekitada nende poolne kognitiivne tajukaart planeeritavast territooriumist. Koolilaste uuring on meetod, mis on välja töötatud laste ja noorte arvamuste võimalikult adekvaatseks kajastamiseks planeerimisprotsessis; see on meetod, mis aitab planeerijatel saada sellist informatsiooni, mille peale täiskasvanuna on raske tulla.

Uuringu sihtgrupiks on valitud 7.klassi õpilased (vanuses 13-14 aastat), kuna selles vanuses muutub laste maailmapilt mina-kesksest ümbrust ja seoseid laialdasemalt mõistvaks sotsiaalseks tajuks, mis annab väärtuslikku vahetut informatsiooni erinevate kohtade tähendustest ja erinevate kategooriate kuhjumisest ruumis. Koolilaste uuringu meetodiga kaardistatakse õpilaste poolt erinevatele paikadele ja kohtadele antavaid emotsionaalseid, intuiitseid ja tunnetel põhinevaid tähendusi: millised kohad on meeldivad ja huvitavad ning millised ebameeldivad või ohtlikud ning millistel põhjustel.

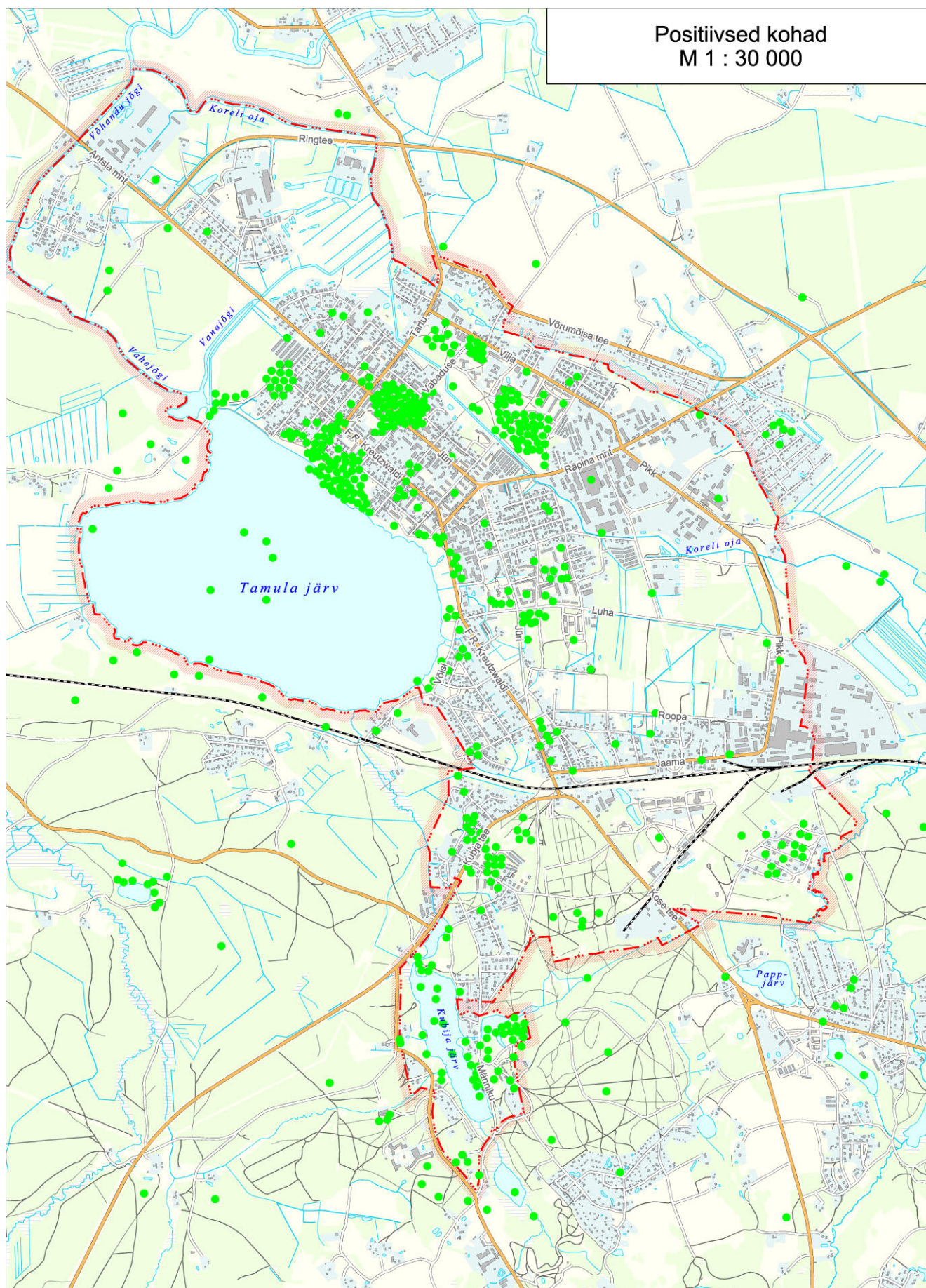
Võru linna koolilaste tajukaardi uuring viidi läbi 2006. novembris Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi, Võru Kesklinna Gümnaasiumi ja Võru I Põhikooli (Võrusoo haru) 7.klassi õpilaste seas, kelle ülesandeks oli vastavalt etteantud legendile märkida kaardile erineva värviga ilusad ja koledad kohad ning majad, ilusad ja koledad teed, ohtlikud ja põnevad kohad jne. Koolide valikul lähtuti sellest, et koolid paikneksid linnaruumis võimalikult hajusalt ning seeläbi saadakse informatsiooni kogu linnaruumi kohta. Uuringus osales 79 õpilast, kellest 24 õpilast avaldas oma arvamust ja soove linna arengu kohta ka kirjalike ettepanekutena. Antud vastuste kokkuvõte on toodud kaardianalüüsi tulemuste järel. Samuti on vastuste analüüsi kaasatud Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi 10. klassi õpilaste arvamused.

Hendrikson & Ko tänab uuringus osalenud õpilasi ja õpetajaid planeerimisprotsessi panustamise eest.

Joonis 1. Väljavõte täidetud kaardist

Rohelisega märgitud kohad tähistavad positiivseid, punasega märgitud kohad negatiivseid assotsiatsioone tekitavaid kohti ja teid

KAARDIANALÜÜS

Kaartide analüüsil tähistati iga pealekantud leppemärk eraldi punktina, kõikide kaartide kokkuviimisel koondkaardile tekkisid seetõttu teatud piirkondades nn „punkt pilved” positiivsete ja/või negatiivsete assotsiatsioonide koondumisest. Kohati jäid punktid hajusaks, peegeldades lapse individuaalset positiivselt või negatiivselt tajutavat kohta. Käesolev analüüs keskendub eelkõige suuremate positiivsete ja negatiivsete „punkt pilvede” analüüsile.

Positiivsed kohad linnaruumis

Positiivselt assotsieeruvate kohtadena paluti lastel kaardile kanda nii looduslikult, arhitektuuriliselt kui tegevuslikult positiivsed kohad: looduslikult ilusad kohad, ilusad majad, ajaviitmise ja sportimise kohad, sõpradega kohtumise kohad ja põnevad kohad.

Looduslikult kaunid kohad

Looduslikult kaunid kohad paiknevad ootuspäraselt veekogude ääres: Tamula ja Kubija järve ääres. Looduslikult kauneid kohti leidub kogu Tamula rannajoone ulatuses, Kubija järve ääres joonistuvad looduslikult kaunite kohtadena selgelt välja järve keskosa mõlemal kaldal ja metsad. Võru kesklinna piirkonnas tuuakse kaunite kohtadena eelkõige välja pargid – Kreutzwaldi park, Seminari väljak ja kesklinna park. Linna lähialadest loetakse ilusateks piirkondadeks Roosisaart ning Kubija ja Meegomäe metsi. Looduslikult kaunite kohtade paiknemine on linnaruumis suhteliselt hajus, mis näitab, et ilusaks peetakse küllaltki erinevaid kohti (nt. erinevad vaated Tamula järvele).

Ilusad majad

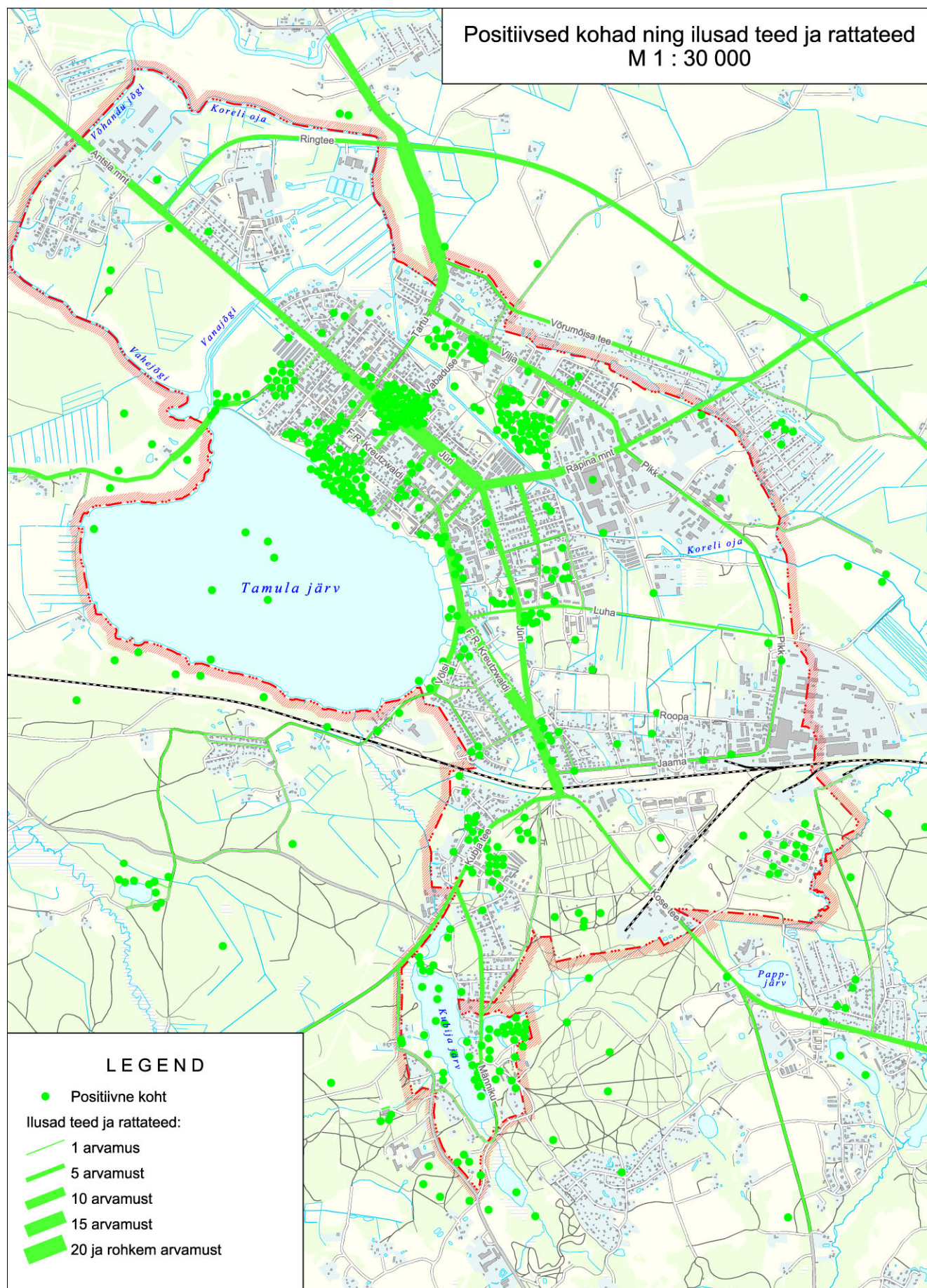
Ilusate majade piirkonnana ilmneb selgelt Taara linnaosas Taara-Nõgese-Tulika tn eramajade piirkond, samuti Võlsil Tamula järve äärsed elamud ning Jüri-Luha tn nurgal korterelamud. Kesklinna piirkonnas peetakse ilusateks majadeks kesklinna pargi ääres paiknevaid hooneid. Ilusateks majadeks peetakse linna erinevates osades ka nt. Jüri tn Maksimarketit ja Vilja marketit, kultuurimaja ja bussijaama hoonet. Ootuspäraselt on ilusateks majadeks märgitud ka kodusid.

Ajaviitmise ja sportimise kohad

Ajaviitmise ja sportimise kohtadena ilmneva linnaruumis väga selged kogunemiskohad: Kesklinnas Tamula ranna-ala, Vee, Tartu ja Kreutzwaldi tn piirkond, Roosi tn staadion ja kesklinna park. Nõõrimaal asuvaks suureks alaks, kus vaba aega veedetakse/sporditakse, on nn Kapsamäe piirkond. Mõnevõrra väiksema kontsentratsiooniga aladena ilmnevad ajaveetmise ja sportimise kohtadena ka Kreutzwaldi tänava ja Jüri-Luha tn piirkond ning Kubija järve äärne ning Kubija hotelli vaheline ala. Sportimise ja ajaviitmise kohtadena tulevad välja spordihoonete ja klubide asukohad (Võru Spordikool, Võru Spordikeskus jt) ja rajatiste asukohad (staadion, Tamula ranna-ala spordiväljakud) ning samuti pargid-metsad ja ranna-alad (Tamula rand, Kubija rand ja mets, kesklinna park).

Sõpradega kohtumise kohad

Sõpradega kohtumise kohtadeks on taas kesklinna park ja selle ümbrus, Tamula ranna-ala ja Kreutzwaldi park, samuti ilmneb koondumine bussijaama ja Vilja marketi juures ning Nõõrimaal gümnaasiumi piirkonnas, samuti Kubja teel, Laane ja Veskioja tn piirkonnas. Sõpradega kohtumise kohtadena ilmnevad nii avalikult kasutatavad alad nagu park ja rand, kauplused (Vilja market ja Maksimarket), eeldatavalt hajusamalt paiknevate kohtadena ka sõprade kodud.

Põnevad kohad

Eelneva kahe kategooria põhjal (ajaviitmise/sportimise ja sõpradega kohtumise kohad) põhjal on ootuspärane, et põnevate kohtadena ilmnevad linnaruumis eelkõige kesklinna pargi ja Tamula ranna piirkond. Põnevaid kohti ka mujal linnas, nt Kubija järve põhjaosas, Roosisaare silla juures ning Võru valla territooriumile jääva Kublitsa järve ääres ning hajusalt mujalgi linnas.

Ilusad teed ja head jalgratta-rulluisuteed

Eraldi paluti kaardile joonistada linna ilusad teed ning head jalgratta-rulluisuteed. Võru linna ilusaimaks teeks peetakse Jüri tänavat Tartu ja Paju tn vahelises lõigus, samuti peetakse ilusaks Antsla maanteed, Kreutzwaldi tänavat Paju tn ja raudtee vahelises lõigus ning Tartu maanteed (Vana Tartu mnt), mis on 38 lapse arvamuse kohaselt ka hea jalgratta/rulluisutee. Ilusate teedena joonistuvad välja kõik olulisemad väljasõidud Võrust, samuti Ringtee, Vilja tn, Jüri tn kogupikkuses ning Roosisaare sild ja tee.

Heade jalgrattateedena toovadki lapsed eelkõige välja Vana-Tartu mnt lõigu Ringteest linna piirini. **Linnasiseselt on häid jalgrattateid väga vähe**, peaaegu ainsana joonistub välja Kreutzwaldi tänav Paju tänavast kuni raudteeni ning edasi Kose teed pidi ning Antsla maantee lõik Vanajõe kuni linna piirini.

Positiivsete kohtade kumuleerumine linnas

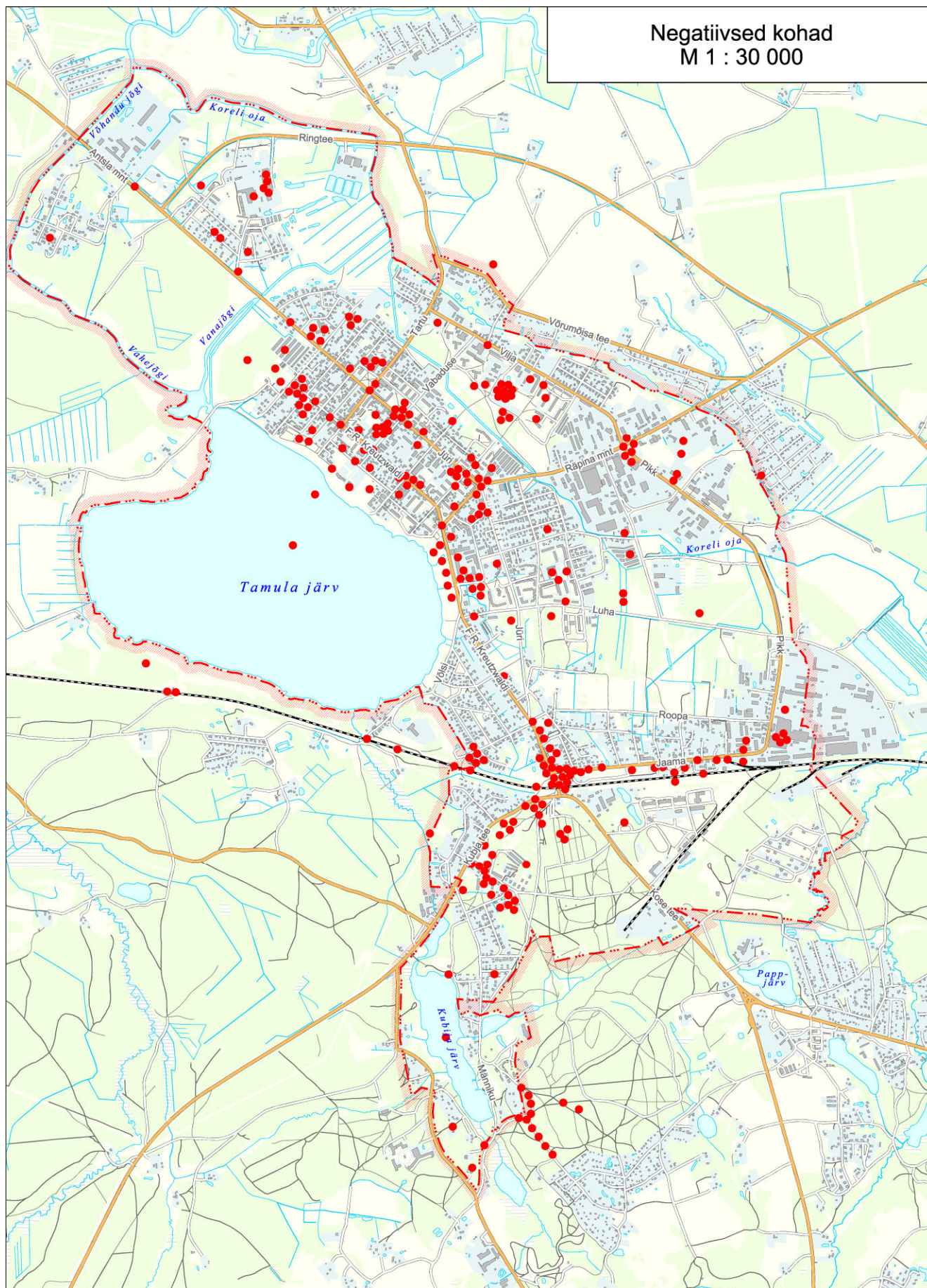
Võru linna puhul eristuvad linnaruumis selgelt kohad, mida lapsed tajuvad positiivsetena. Samuti ilmneb, et erinevatele kohtadele linnaruumis omistatakse erinev arv positiivseid kategooriaid.

Enim kuhjub erinevaid positiivseid kategooriaid Kesklinna piirkonnas - **kesklinna pargile** ja selle lähialale (pargi äärsetele hoonetele Jüri tänavas), mida nähakse nii kauni loodusliku kui ka arhitektuurse kohana, kuid eelkõige kohana, kus kohtutakse sõpradega, veedetakse vaba aega ja kus laste arvates on põnev. Antud piirkonda läbib ka linna kõige ilusamaks tänavaks peetud tee (kõrvaloleval lehel tähistab kaardil Tartu tn sissesõit linna vähestest jalgrattateedest parimat). Teise sarnase alana eristub **Tamula ranna piirkond**, mida nähakse samuti eelkõige looduslikult kauni ajaviitmise ja sportimise piirkonnana, kus kohtutakse sõpradega ja kus on põnev, kus aga ilusaid hooneid pigem ei leidu. Kesklinna piirkonnas ilmneb seega selge eelistus, milliseid kohti nähakse atraktiivsetena ja milliseid mitte – nt. kesklinna piirkonnas asuvat Seminari väljaku parki peetakse ainult looduslikult kauniks kohaks, kuid see pole piisavalt atraktiivne koht sõpradega kohtumiseks ja ajaviitmiseks.

Positiivsed kategooriad kuhjuvad ka **Kubija järve ääres**, kus selgelt eristub ajaviitmise ja sportimise kohana järve idakallas, järve kallastel leidub hajusamalt kohti, kus kohtutakse sõpradega, kus on põnev või looduslikult kaunis.

Küllaltki ulatuslik „pilv“ positiivsetest assotsiatsioonidest paikneb Nöörimaal Kapsamäe piirkonnas, mida eelkõige nähakse ajaviitmise ja sportimise kohana, kuid kus kohtutakse ka sõpradega ja leidub ilusaid maju.

Mujal linnas ilmneb väiksemaid piirkondi, kus positiivsed kategooriad kuhjuvad: näiteks bussijaam ja Vilja market, mida peetakse ilusateks majadeks ning kus kohtutakse sõpradega; Maksimarket ja Jüri-Luha tn nurk laiemalt, kus kohtutakse sõpradega ja veedetakse vaba aega nii poe juures kui kodudes; Roosisaare sild, mis on nii põnev sõpradega kohtumise kui ka looduslikult kena koht; Kubija tee ja Laane tn piirkond, kus kohtutakse sõpradega, veedetakse vaba aega ning kus leidub ilusaid maju; Võlsi tee, kus on ilusad majad ja kaunid looduslikud kohad jne. Teatud piirkondadele linnas omistatakse ainult ühte laadi positiivne tähendus, näiteks Taara linnaosa eramud kui ilusad majad, staadion kui ajaviitmise ja sportimise koht.

Negatiivsed kohad linnaruumis

Negatiivsete kohtadena paluti kaardile märkida laste arvates koledad majad, ohtlikud kohad ja ebameeldivate inimestega kohad.

Koledad majad

Koledate majade koondumist saab täheldada eelkõige kesklinna piirkonnas Antsla maanteelt linna sisse sõites, Rooski ja Karja tn piirkonnas, samuti Kreutzwaldi ja Jüri tn vahelisele alale ning Kreutzwaldi-Paju tn ristist lõuna suunas. Koledate majade piirkonnana on välja toodud ka piirkond raudteeülesõidu kohal ning Jaama tn tööstuspiirkonna ja Laane tn hooned. Ootuspäraselt on koledate hoonetena välja toodud ka koolimaju.

Ohtlikud kohad

Ohtlikud kohad kontsentreeruvad linnaruumis kesklinna piirkonnas, milles eristuvad nt Kreutzwaldi tn nii staadionipoolses osas kui ka Paju-Luha tn vahelises lõigus, Seminari välja ja kesklinna park ning olulisena ka Jüri-Paju-Räpina mnt ristumiskoht. Kesklinnast väljaspool ilmnevad eelkõige kaks kohta ohtlikena: Kubija linnaosas kalmistust ja Laane tn vaheline ala ning Kubijalt Meegomäe poole minev tee. Ohtlikuna nähakse ka Jaama tn piirkonda. Ohtlike kohtadena ilmnevad raudteeületuskohad, samuti Räpina mnt ja Ringtee ristumiskoht ning hajusalt muudki kohad linnas.

Ebameeldivate inimestega kohad

Ebameeldivate inimestega kohad paiknevad kesklinna piirkonnas küllaltki hajusalt, valdavalt piki Jüri tn, kuid ka teistes piirkondades. Selgemalt ilmneb, et ebameeldivate inimeste kogunemise/viibimise kohtadena raudteeülesõidukoht ning selle juures kulgev Jaama tn. Samuti tuuakse olulisema ebameeldivate inimeste kogunemiskohana välja Laane tn elamupiirkond.

Koledad teed

Linna kõige koledamad teed langevad üldjoontes kokku negatiivselt tajutavate piirkondadena: näiteks peetakse üheks koledaimaks tänavaks **Jaama tänavat**, mis eelneva põhjal on ka ebameeldivate inimeste ja koledate majade piirkonnaks. Koledate tänavatena tajutakse ka Võrusoo tööstuspiirkonna teisi tänavaid – **Pikka** ja Luha tn.

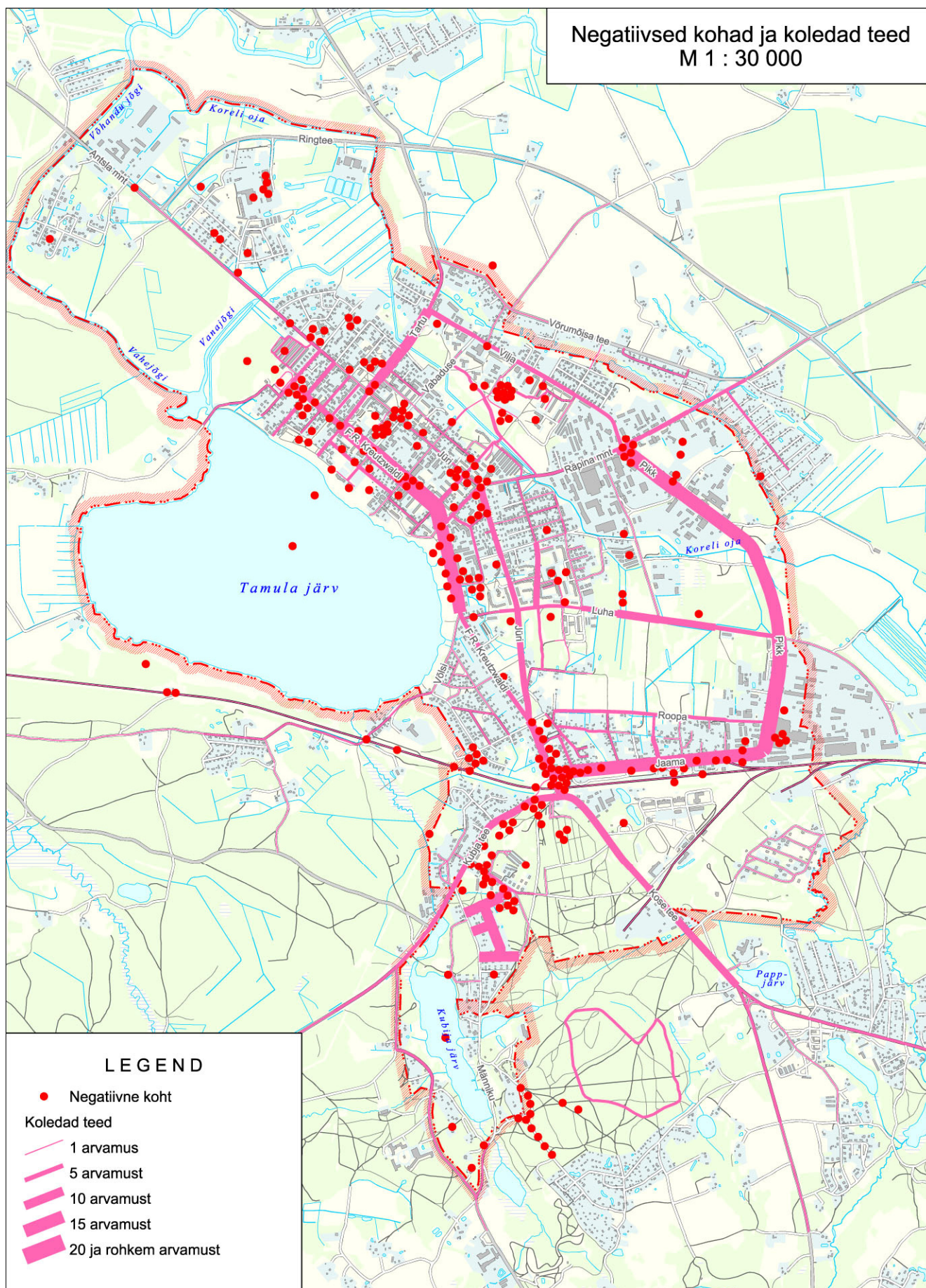
Kesklinnas peetakse koledaks teeks **Kreutzwaldi tänavat**, eelkõige spordikoolist kuni Luha tänavani, samuti Tartu maanteed bussijaamast Jüri tn ristini. Küllaltki koledateks peetakse ka Võru muinsuskaitsealasse jäävaid tänavaid (Roosi-Karja-Koidula) ning Kubija piirkonnas Vindi-Nõmme-Oksa tn.

Põhjused, miks teatud teid tajutakse negatiivselt, võib olla mitmeid: teede halb tehniline seisund, tänavavalgustuse ja kõnniteede puudumine, ebameeldivate inimeste liikumine antud teedel, teede paiknemine piirkondades, mida lapsed ei väärtusta nt tööstuspiirkonnas, Võru vanalinna muinsuskaitsealal.

Negatiivsete kohtade kumuleerumine linnas

Negatiivsete kohtade kumuleerumine linnas ilmneb vähemal määral kui positiivsete, mis osaliselt tuleneb ka sellest, et uuring sisaldas vähem negatiivseid kategooriaid kui positiivseid.

Negatiivsete kohtade kumuleerumine ilmneb eelkõige Võrusoo ja Kubija linnaosas. Selgelt tuleb välja **Jaama tn** kui ebameeldivate inimeste ja koledate majadega ohtlik koht, samuti **raudteeülesõit** kui koledate majade ja ebameeldivate inimestega koht. **Laane tn piirkond** Kubijal eristub ohtliku, ebameeldivate inimeste ja koledate majadega kohana. Samuti peetakse Kreutzwaldi tänavat Paju ja Luha tn vahelises lõigus koledate majadega ohtlikuks piirkonnaks.

Teistes linnapiirkondades on negatiivselt assotsieeruvad paigad negatiivsed pigem ühe aspekti poolest: nt kesklinnas koledad majad Jüri-Tartu-Kreutzwaldi tn kvartalis, ohtlik ala Koidula-Karja tn piirkonnas, Jüri tn - Räpina mnt ristis, ohtlik valgustamata tee Kubjal läbi metsa Meegomäe suunas, koolid kui koledad majad jm.

Positiivsete ja negatiivsete kohtade kumuleerumine linnaruumis

Koolilaste tajukaardi uuringu kaartide analüüsi põhjal saab linnaruumis eristada selgelt positiivsed ja negatiivsed piirkonnad, mida on eelpool vastavalt ka välja toodud. Samas ilmnevad linnaruumis ka sellised alad, mida tajutakse nii positiivsete kui negatiivsetena. Järgneval kaardil on selgitustega välja toodud positiivsete ja negatiivsete kohtade kumuleerumine linnas, kus juuresolevatel siltidel on toodud kategooria, millise poolest antud ala eelkõige positiivselt või negatiivselt tajutakse.

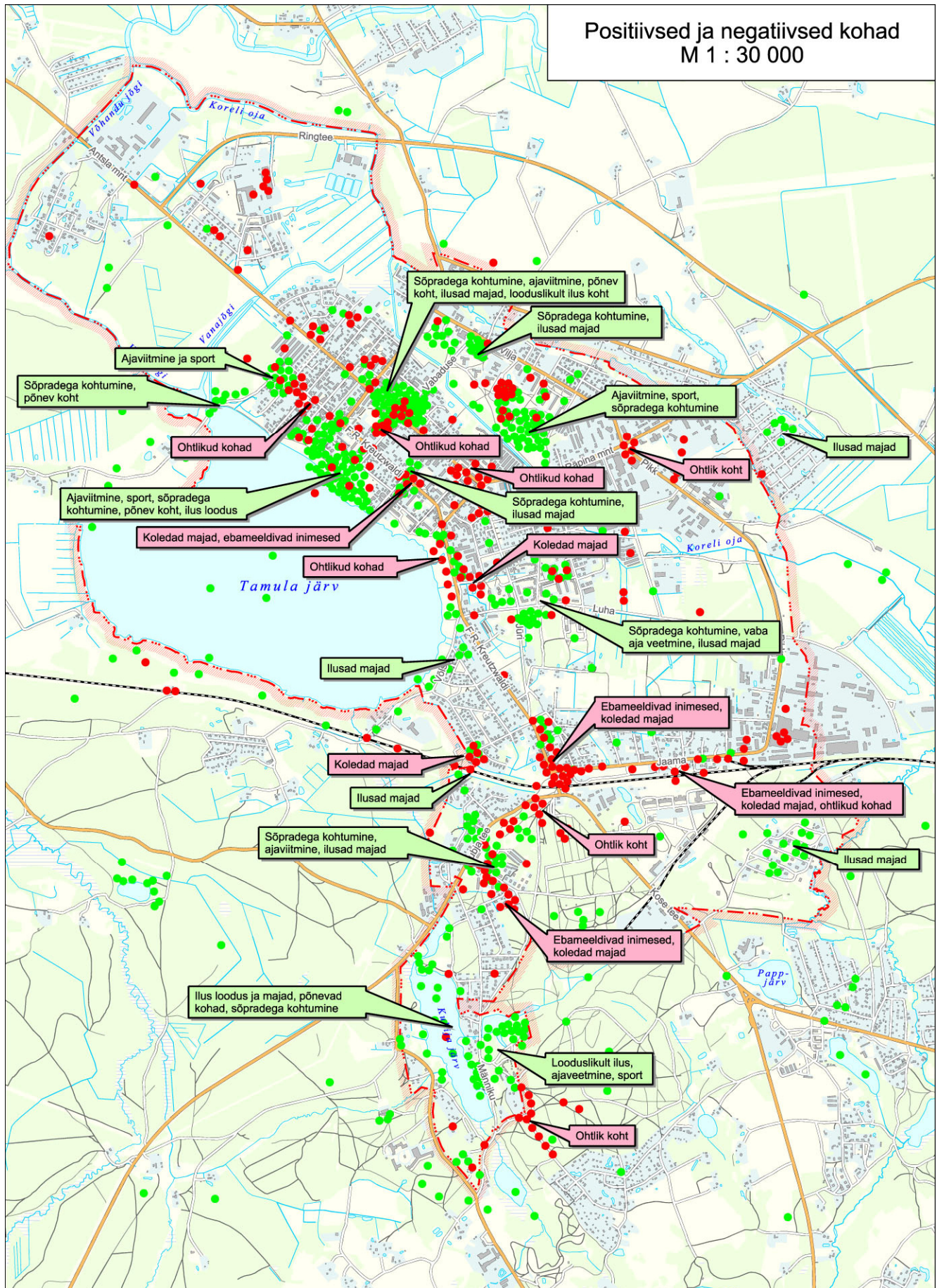
Samaaegselt positiivse ja negatiivse alana tajutakse näiteks **kesklinna parki**, kus kumuleerus kõige rohkem positiivseid kategooriaid, kuid mida samaaegselt tajuti ka ohtliku kohana. Kuna kesklinna park on atraktiivne koht, kasutavad seda eeldatavalt ka erinevad vanus/sotsiaalsed grupid, kelle puhul osad lapsed tajuvad teatud ohtu (nt teise kooli või sõpruskonna „jõugud“, nooremad lapsed vanemate suhtes, purjus inimesed vms).

Sarnase alana tuleb välja **kalmistu ja Laane tn vaheline metsane ala**, mida tuuakse eelkõige välja ohtliku alana, kuid mis osadele lastele on sõpradega kohtumise kohaks. Paljud lapsed peavad antud piirkonnast iga päev mööduma/läbi minema teel kooli ja koju (eelkõige Võru I Põhikooli Võrusoo koolimajas õppivad lapsed). Antud ala kõrval paiknevat **Laane tn** piirkonna suhtes on lastel samamoodi positiivsed ja negatiivsed assotsiatsioonid: piirkond on nii sõpradega kokkusaamiskohaks kui ka koledate majadega ohtlikuks piirkonnaks, kus viibivad ebameeldivad inimesed.

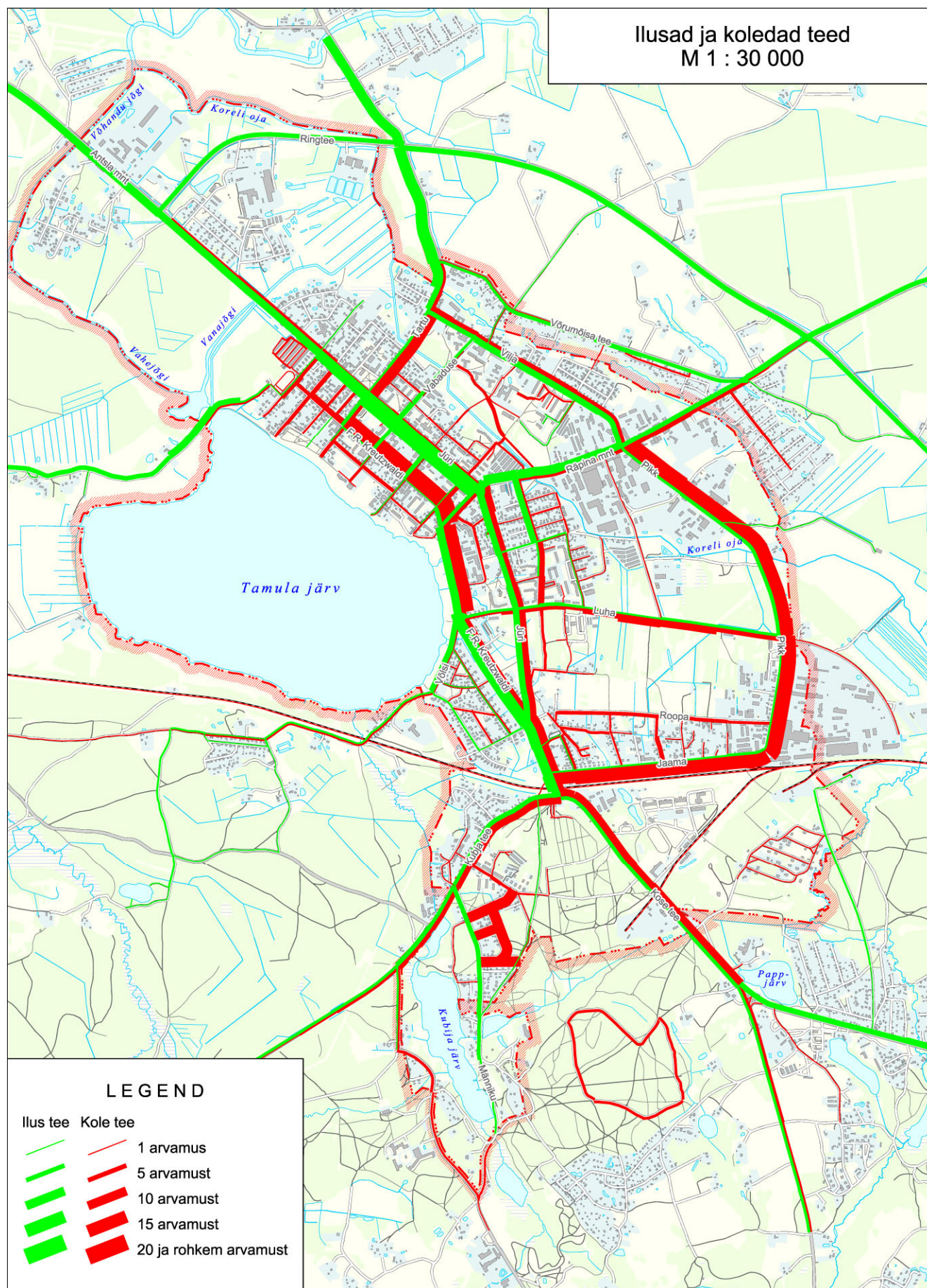
Ootuspäraselt tekitavad vastakaid tundeid ka koolid, mis on ühelt poolt sõprade kokkusaamiskohaks, teistele ebameeldivateks hooneteks.

Ilusate ja koledate teede osas saab samuti välja tuua teed ja piirkonnad, mida peetakse koledateks ja ilusateks ning teed, mille suhtes on eriarvamusi. Valdavalt kalduvad arvamused teede kohta küll ühe või teise poole: näiteks peab valdav enamus lastest Jaama ja Pikka tn koledateks tänavateks, ehkki teatud lapsed on neid ilusaks pidanud. Sarnaselt on Jüri tn kesklinna piirkonnas enamus laste arvates ilus tänav, väheste arvates ka kole tänav. Teatud pikematel tänavatel ilmnevad ilusamad ja koledamad lõigud, nt. Kreutzwaldi tn, mis kesklinna piirkonnast Võlsi ja Võrusoo linnaosani kulgedes tekitab vastavalt tee korrasolule, jalgrattateede ja kõnniteede olemasolule ning piirkonna üldisele korrasolule erinevaid tajusid.

Kõige tugevamat negatiivset assotsiatsiooni tekitavate teede piirkonnana saab välja tuua Võrusoo linnaosa, samuti valdava osa Kesklinna piirkonnast, mis jääb Jüri tänavast Tamula järve poole.

Ilusad ja koledad teed M 1 : 30 000

TEKSTIANALÜÜS

Mida Võru linnas tuleks arendada?

Koolilaste uuringu käigus tegid Võru I Põhikooli õpilased ettepanekuid selles osas, mida Võru linnas peaks arendama. Kirjalikult esitatud ettepanekuid aitavad lahti mõtestada nii uuringu tajukaarti kui anda konkreetsemat informatsiooni selle kohta, mida lapsed linnas näha sooviksid.

Laste väljatoodud ettepanekud on jagatud erinevatesse teemavaldkondadesse ning sulgudes on iga ettepaneku järel toodud number, mitu korda antud teemat mainiti. Kohati on lapsed ka täpsustanud, millises piirkonnas üks või teine teenus/objekt peaks paiknema.

Laste vastustest ilmneb selgelt, et linnas on puudus **kaubandus- ja teenindusasutustest**. Enim soovitakse linna kiirsöögikohti (McDonalds või Hesburger), samuti suuri hästivarustatud kaubamajasid ja poode. Palju lapsi märkis, et Võrus võiks näiteks kesklinna piirkonnas paikneda vee- või ujumiskeskus, samuti peaks kiirsöögikohtade kõrval olema ka rohkem teisi söögikohti (restorane, kohvikuid).

- **McDonalds/Hesburger (19)**
(Vabaduse platsil, Soopeal, Maksimarket)
- **Rohkem (suuri) poode/kaubamaju (18)**
(Soopeal, Kubja, Luha, Koreli; Laane tn, Soo tn, Kesklinnas, nagu Lõunakeskus).
- **Veekeskus-park/ujumiskeskus (16)**
(Rannatare kõrval, Tamula lähedal, kesklinna piires, spordihalli juures, Luha tn)
- Rohkem söögikohti/restorane/kohvikuid (3)
(kesklinnas, Soo ja Röpina mnt läheduses)
- Poed võiks 7-7:30-st lahti olla (2)
- Videoplanet Maksimarketis (1)

Teise olulisema valdkonnana eristus **laste ja noorte vaba aja veetmine**, kus toodi välja erinevate rajatiste ja kohtade väljaehitamise, samuti noorteürituste korraldamise vajaduse. Kõige rohkem nimetati kiigeplatside/mänguväljakute ehitamise vajadust, kuid samuti vajadust alaealiste ööklubi ja peokohtade järele.

- **Kiigeplatsid, mänguväljakud (10)**
- **Alaealiste ööklubi (kl 23-ni avatud) (8)**
- **Noorte peokohad ja alad (sh pargid) (7)**
- Rohkem/suuremaid rulasõidukohti (3)
(olemasolevat suurendada, uus ehitada, nt Laane tn.)
- Rohkem meelelahutuskohi (3)
(Soo peal, lõbustuspark Tamula platsil, automaatmängude maja)
- Rohkem noorteüritusi (4)
(Igal pool, kesklinnas, äärelinnas, Soo peal, Pikal tn).
- Tamula järvel iga aasta rallirada (1)

Kolmanda teemana saab välja tuua **teed, tänavad ja transpordi**, kus lapsed toovad eelkõige välja tänavavalgustuse rajamise vajaduse ning nimetavad selleks erinevaid tänavalõike ja piirkondi. Antud teemavaldkonnas esitatud ettepanekud aitavad ka paremini mõista, miks linnas teatud kohad negatiivsetena assotsieeruvad - näiteks tänavavalgustuse puudumise tõttu, mistõttu lapsed piirkondi ohtlikuna tajuvad. Samuti annavad need konkreetsed ettepanekud ideid, millistes piirkondades peaks olema tänavavalgustus, millistes rajama näiteks jalgrattateid ja/või kõnniteid. Näiteks kulgeb

küllaltki paljude laste koolitee Võrusoo ja Kesklinna piirkonnas piki Jüri tänavat ja piki Kubja teed, mistõttu oleks põhjendatud nendes piirkondade kõnniteede/rattateede ja tänavavalgustuse rajamine.

→ **Tänavavalgustus (7)**

(Meegomäel (Kubja metsas), Luha tn, Võrumõisa tee ja kõrvaltee;
tänavavalgustus ei tööta Soo-Kreutzwaldi vahel)

- Korralikud kõnniteed, rohkem kõnniteid (3)
(Jüri, Pikk, Kubja-Soo)
- Rohkem jalgrattateid (3)
- Paremad autoteed (kõik Võru teed korda) (1)
- Võiksid olla trammid-trollid (4)
- Reisirongid võiksid taas sõita (1)
- Busse võiks rohkem käia maale (õhtusel ajal) (1)

Ülejäänud valdkondades tehti ettepanekuid vähem. Enim tõid lapsed välja koolimajade remontimise vajadust (või uute koolimajade ehitamist), uute elamute ehitamist ja hoonete korrastamist ja järvede ja ranna-alade korrashoidu.

→ **Koolide remontimine, uute koolimajade ehitamine (8)**

(Võru I PK Võrusoo maja remontimine)

- Vähem joodikuid ja kodutuid – varjupaik (1)
- Tamula ranna ja järve korrashoid (2)
- Kubija järvele hüppetorn (korda teha) (2)
- Haljasalasid Laane tn (1)
- Elumajade ehitamine (5)
(Kubija, Võrukivi, Kose, natuke linnast väljaspool)
- Majade heakorrastamine (3)
(Kubjal, Raudteejaama hoone, tühjad elamud)
- Emade-isade palk suurem (1)

Koolilaste uuringus väljendasid oma arvamust linna arengu suhtes ka 10. klassi õpilased Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumist, kelle ettepanekud on linna arengu teema osas 7.klassi laste esitatud ettepanekutega ja kaardile märgituga küllaltki sarnased. Küll aga on 10. klassi õpilaste arvamused spetsiifilisemad ja rohkem konkreetsele lahendusele orienteeritud.

10. klassi õpilaste arvamuse kohaselt sobib noorte kokkusaamiskohaks sobib kõige paremini kesklinna park ja suvel ka Tamula rand. Kaardianalüüsi tulemusena jagavad sama arvamust ka 7. klassi õpilased, kes tõid ajaviitmise ja sõpradega kohtumise kohtadena eelkõige välja samad alad.

Sarnaselt 7. klassi õpilastele teevad 10. klassi õpilased ettepanekuid Võru linna teede, tänavavalgustuse ja transpordi korraldamise kohta, tuues ka täpsemalt välja probleemide lahendamise võimalused: näiteks koolimaja juures kõnniteepiirete, ülekäiguradade ja „lamavate politseide“ paigaldamise koolitee turvalisemaks muutmiseks. Samuti tuuakse välja kesklinna liikluse ümberkorraldamise vajadus, mis pole turvaline ei autojuhile ega jalakäijale, Võru väikeste tänavate ja hoovide valgustamise ja teede renoveerimise vajaduse ning linna sissesõitude („visiitkaartide“) korrastamise, eriti Antsla mnt ja Vana-Tartu maanteed pidi Väimelast sisse sõites.

Teenuste ja vaba-aja veetmise osas sooviksid 10. klassi õpilased näha mööda Koreli oja kallast ja piki Tamula rannajoont jalakäijate tänavat koos poodide ja kohvikutega, Koreli äärses pargis noortele mõeldud atraktsioone, endise lihakombinaadi piirkonnas noorte vaba-aja keskust ning Võrumõisasse puhkepiirkonda (haljasala, park, loodusrada,

rattarada jms). Sarnaselt 7. klassi õpilastele sooviksid keskkooliõpilased Võru linna ujulat, lisaks aga ka jalgpallistaadioni ja ülikooli.

Kokkuvõte

Võru linna koolilaste tajukaardi uuringu kaartide ja tekstiosa analüüs annab Võru linna üldplaneeringu protsessiks erinevat väärtuslikku informatsiooni.

Uuringu tekstianalüüs annab üldise ülevaate sellest, millisena lapsed soovivad oma kodulinna näha ning peegeldab vanusgrupi praeguseid väärtushinnanguid: laste eelistuste seas on olulisel kohal tarbimisega seotud valdkonnad. Lapsed sooviksid Võrus näha rohkem neid teenuseid, mis on olemas suuremates linnades (Tallinnas ja Tartus) nagu näiteks kiirsöögikohad ja suured rikkaliku valikuga kaubamajad, mida nähakse trendikate kohtadena, kus võiks sõpradega kokku saada, asju/teenuseid osta ja vaba aega veeta. Kaardianalüüsi põhjal selgub, et Võru lapsed kasutavad vaba aja veetmiseks juba praegu suuremaid poode ja nende ümbrusi (Maksimarket, Vilja market). Selliste eelistuste osaliseks põhjuseks on kindlasti laste jaoks atraktiivse vaba aja veetmise võimaluste vähesus, mis tuli ka analüüsis olulise valdkonnana välja: pole piisavalt hooneid/rajatisi/sündmusi, kus vaba aeg veeta nt. parke ja mänguväljakuid, noorte peakohti ja noorteüritusi, veekeskust ja korralikku *skateparki*. Kuna noorte vaba aja veetmise võimalused (võimaluste vähesus) ilmnes käesolevas uuringus olulise teemana, siis järgneva planeerimisprotsessi jooksul analüüsitakse, kus ja millisel viisil saab noorte vaba aja veetmise ning sportimise võimalusi parandada.

Tekstianalüüsis ilmnesid ka laste arvamused teiste valdkondade kohta, mille arendamine on linna elukvaliteeti ja turvalisusest arvestades oluline. Planeerimisprotsessi jaoks annavad väga kasulikku informatsiooni eelkõige need konkreetsete ettepanekud, mida lapsed on välja toonud teede ja tänavate arendamise osas, nt. teed, kus lapsed igapäevaselt liiguvad, aga kus nad tunnevad ennast erinevatel põhjustel ebameeldivalt või ohustatult, kuna antud teedel puuduvad näiteks tänavavalgustus või kõnniteed. Kuna linnade planeerimisel on liiklusohutus oluliseks teemaks, saab väljatoodu planeeringuprotsessi lülitada ja analüüsida juba nendesamade konkreetsete ettepanekutena. Kaardi- ja tekstianalüüsi põhjal selgus ka, et linnas on väga vähe häid jalgrattateid, mistõttu planeeringu käigus vaadeldakse kogu linna tänavatevõrku ja analüüsitakse, millistele teedele oleks otstarbekas rajada jalgrattateid (näiteks põhilised koolide ja kodu vahel liikumise suunad, aktiivse avaliku kasutusega alade vahel).

Edasise planeerimisprotsessi jooksul vaadeldakse eraldi nii neid piirkondi ja teid, mis tekitavad positiivseid assotsiatsioone kui ka neid, mis tekitavad negatiivseid. Positiivsete kohtadena ilmnesid linnas eriti kesklinna park, Tamula ranna-ala ja Kubija järve piirkond, kuhu kuhjus enim positiivseid kategooriad. Võib eeldada, et antud alasid tajuvad positiivsetena ka täiskasvanud, kes tõenäoliselt väärtustavad mõnevõrra erinevaid aspekte. Kuna antud alad on linna atraktiivsemad piirkonnad, mille kasutamisest on huvitatud erinevad huvi- ja vanusgrupid (st. mille kasutamiseks on suur avalik huvi), vaadeldakse planeerimisprotsessi käigus, kuidas nendes positiivset assotsiatsiooni tekitavaid elemente läbi vastavate meetmete suurendada ja säilitada ning milliseid funktsioone peaksid need piirkonnad edaspidi täitma. Samamoodi analüüsitakse linnas negatiivselt tajutavaid piirkondi, keskendudes antud alade funktsioonidele ja põhjustele, miks neid piirkondi sellisena tajutakse ning kuidas saab negatiivseid assotsiatsioone vähendada. Näiteks „koledates piirkondades” nagu Võrusoo ja osaliselt Kubija linnaosas majade renoveerimisega, haljastuse ja heakorra parandamisega, teede ja tänavavalgustuse rajamise või kõnni- ja jalgrattateede rajamisega; suurematel liiklussõlmedel (ristumised Ringteega või raudteega) ja ka koolide läheduses ohutute ülesõitute/ülekäiguteede rajamisega.

